

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЧОРНЕНЬКИЙ ВАСИЛЬ ВОЛОДИМИРОВИЧ

УДК 342.127.15] (477)

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ТУРИСТИЧНОЮ СФЕРОЮ УКРАЇНИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі адміністративного, фінансового та банківського права Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом.

Науковий керівник: – доктор юридичних наук, професор,
БОРТНИК Надія Петрівна,
Навчально-науковий інститут права та психології Національного університету «Львівська політехніка»,
завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор,
ХРИСТИНЧЕНКО Надія Петрівна,
Тернопільський національний економічний університет,
професор кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань;

кандидат юридичних наук,
ЗАРОСИЛО Віталій Володимирович
Київський державний коледж туризму та готельного господарства, спеціаліст вищої категорії,
викладач циклової комісії правових дисциплін.

Захист відбудеться «28» серпня 2019 року о 10⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 70.895.02 у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова за адресою: 29013, м. Хмельницький, вул. Героїв Майдану, 8, конференц-зал (ауд. 907).

З дисертацією можна ознайомитися в науковій бібліотеці Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова за адресою: 29013, м. Хмельницький, вул. Героїв Майдану, 38.

Автореферат розісланий «__» липня 2019 року.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

О. Ю. Черняк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасне українське суспільство перебуває в активній фазі трансформації національної економіки, що зумовлено низкою чинників, з-поміж яких: глобалізаційні процеси, розвиток нових технологій, повсюдна інформатизація, реалізація пріоритетів сталого розвитку, завдання щодо входження у європейський економічний простір та інші притаманні сучасній цивілізації риси, які дедалі активніше входять в наше життя та зумовлюють постійний людський розвиток як основоположне начало сучасного прогресу.

Одним із найбільш динамічних секторів економіки є туризм. Туризм сьогодні вже став важливим сектором економіки багатьох держав і регіонів світу. З точки зору ресурсів, багато держав мають доволі привабливі, ще незабруднені території, щоб вийти з ними на міжнародний ринок туризму та задовольнити зростаючі потреби населення. Дуже важливо, щоб водночас держави розуміли необхідність збереження таких територій, знали як можна використовувати сучасний туризм, щоб задовольнити потреби туристів, не завдаючи шкоди активам, від яких залежить їх процвітання.

Стрімкий розвиток туризму в розвинених державах світу в останні десятиліття пояснюється насамперед зростанням продуктивності праці внаслідок науково-технічного прогресу, поліпшенням матеріального добробуту і якості життя їх населення. Туристичний бізнес стимулюється розвитком інших галузей економіки: будівництва, торгівлі, сільського господарства, споживчих товарів, комунікацій та ін. Отже, туризм є тією складовою економіки, що дозволяє залучити в державу значні кошти, створити робочі місця, підвищити рівень мобільності та зайнятості населення, що сприятиме безумовному стабільному розвитку економіки, а також раціональному використанню об'єктів культурної та природної спадщини.

Варто зауважити, що туризм не дарма став одним із пріоритетів Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», адже за допомогою нього значною мірою відбувається реалізація Програми щодо популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі.

Натомість, необхідно акцентувати увагу на тому, що згідно з доповіддю World Travel & Tourism Council, туристичний сектор отримує вигоду від процесу глобалізації та від постійно падаючих відносних витрат на поїздки. У 1950 році індустрія туризму зафіксувала 25 мільйонів міжнародних туристичних прибутків, тоді як у 1980 році їх було 277 мільйонів, у 1990 році – 438 мільйонів, у 2000 році – 684 мільйони, у 2007 році – 904 мільйони, у 2008 році – 922 мільйони щорічно, і очікується, що вони зростатимуть на 4 % на рік протягом наступних 20 років¹.

Водночас, існує декілька важливих напрямів наукових досліджень, необхідних для сприяння індустрії туризму, зокрема такі: міжнародне туристичне планування, розробка та експлуатація готелів, побудова єдиного європейського туристичного ринку, питання та методи планування, поліпшення

¹ Цит. за: Ashworth, G., Page, S., J., (2010), Urban tourism research: Recent progress and current paradoxes, Tourism Management, URL: doi:10.1016/j.tourman.2010.02.002.

обслуговування, фінанси та продуктивність й інші. Однак, особливо вагомим є вироблення чітких адміністративно-правових засад державного управління туристичною сферою України. Особливі адміністративно-правові інструменти мають стати підґрунтям для подальшого формування державної політики у сфері туризму, шляхом розв'язання тих проблем, які виникають у цій сфері.

Оцінка потенціалу туристично-рекреаційних ресурсів дозволяє говорити про те, що наша держава володіє значними ресурсами для повноцінного розвитку туристичної галузі, але її сучасний стан не відповідає вітчизняному потенціалу цих ресурсів, а також свідчить про їх низьку економічну ефективність. Процес активізації туризму сьогодні все ще уповільнений. Такий стан речей викликаний низкою несприятливих аспектів, що передусім вказують на відсутність: відповідної правової основи, яка дозволяла б розширити асортимент послуг у сфері туризму; перспективного планування розвитку туристичної галузі держави, як одного з головних туристичних центрів Європи, з урахуванням стандартів надання туристичних послуг передовими європейськими державами; належного інформаційного забезпечення туристичних ресурсів.

Саме цим зумовлено необхідність та актуальність наукового дослідження адміністративно-правових засад державного управління туристичною сферою України, оскільки туристична сфера є особливо важливою для розвитку економіки, перспектив та можливостей її функціонування загалом, а також позиціонування держави не лише на європейському, а й на світовому рівні.

Методологічним підґрунтям дослідження окресленої теми стали наукові праці відомих вчених-адміністративістів і науковців – представників інших галузей права: В. Авер'янова, О. Андрійко, О. Бандурки, Ю. Битяка, К. Бельського, Н. Бортник, О. Буханевича, В. Гаращука, С. Головатого, І. Голосніченка, В. Заросила, М. Кельмана, С. Ківалова, Т. Коломоєць, В. Колпакова, В. Копейчикова, О. Кузьменко, В. Курила, М. Курка, В. Ладиченка, О. Лейста, О. Мельничук, С. Овчарука, О. Остапенка, О. Рябченко, І. Самсіна, А. Собакаря, В. Стеценко, І. Сторожук, А. Суббота, В. Тимошука, Н. Христинченко, Ю. Шемшученка та ін.

Державно-управлінські стратегії розвитку туристичної індустрії й їх нормативні аспекти глибоко і змістовно досліджені у працях таких вчених наукових галузей державного управління: Л. Гаєвської, В. Грабовського, С. Крисюка, В. Курила, В. Лугового, С. Майбороди, С. Ніколаєнка, О. Рябеки та ін.

Проблематика, яка стосується регулювання туристичної сфери загалом та окремих питань, дотичних з розвитком туризму, зокрема адміністративно-правових аспектів забезпечення безпеки туризму, були предметом розгляду багатьох вчених. З-поміж них варто назвати О. Артеменко, І. Бережну, Б. Вихристенка, Ю. Вишневу, В. Гостюка, В. Гуляєва, В. Заросила, В. Колпакова, О. Ломакіну, Н. Опанасюк, Д. Стеценка, В. Шамрая та ін. Однак, незважаючи на значну кількість праць в окресленій сфері, певні аспекти проблематики туризму, зокрема її адміністративно-правового компонента, залишаються недостатніми, зазначені дослідження, незважаючи на їх значну

кількість, здійснюються фрагментарно та розрізнено, зосереджуючись доволі часто на вузькогалузевих питаннях, не враховуючи необхідності системного загальнотеоретичного правового підходу.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Визначена проблематика дослідження узгоджується з положеннями Стратегії сталого розвитку «Україна–2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015, Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року, схваленої Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 року № 168-р.

Тема дисертаційної роботи відповідає науковому напрямку Навчально-наукового Інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка»: «Правові, психологічні та інформаційні проблеми розвитку державності в Україні», затвердженому Вченою радою Національного університету «Львівська політехніка» 24.06.2014 р. протокол № 5. Дисертація виконана в межах науково-дослідної роботи кафедри адміністративного та інформаційного права Навчально-наукового Інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка»: «Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод людини і громадянина в умовах розбудови правової держави» (державний реєстраційний номер 0116U004099).

Мета і завдання дослідження. *Метою* дисертаційного дослідження є розроблення теоретико-методологічного та концептуально-правового розуміння адміністративно-правових засад державного управління туристичною сферою України, а також вироблення теоретичних положень і науково обґрунтованих методичних і практичних рекомендацій щодо удосконалення нормотворчої діяльності у досліджуваній сфері.

Відповідно до поставленої мети в дисертації передбачається вирішення таких завдань:

- розкрити історіографію дослідження сфери туризму та окреслити теоретико-методологічні підходи до розуміння адміністративно-правових засад державного управління туристичною сферою в Україні;
- проаналізувати туристичну сферу України як комплексний об'єкт державно-правового впливу;
- охарактеризувати адміністративно-правові засади розвитку туризму в Україні в контексті міжнародного туризму;
- з'ясувати основні принципи та пріоритети державної туристичної політики як складової загальнодержавної політики України;
- виокремити особливості формування регіональної туристичної політики;
- проаналізувати адміністративно-правове регулювання туристичної сфери України та провідних європейських держав у контексті євроінтеграційних процесів;
- розкрити адміністративно-правові аспекти забезпечення безпеки у сфері туризму;
- запропонувати напрями удосконалення адміністративно-правових

засад державного управління туристичною сферою України.

Об'єкт дослідження складають суспільні відносини, у яких формуються адміністративно-правові засади державного управління туристичною сферою України.

Предмет дослідження становлять адміністративно-правові засади державного управління туристичною сферою України.

Методи дослідження. З метою досягнення сформульованої мети дослідження та його завдань, забезпечення достовірності результатів та висновків дослідження використовувалися філософські, загальнонаукові та спеціально-наукові методи пізнання, зокрема діалектичний, порівняльно-правовий, формально-юридичний і структурно-логічний, логіко-семантичний, наукової абстракції, аналізу та синтезу, класифікації і групування, системно-структурний, герменевтичний, прогностичний.

Застосування світоглядного діалектичного методу дало змогу окреслити теоретико-методологічні підходи до розуміння адміністративно-правових засад державного управління туристичною сферою в Україні загалом, проаналізувати туристичну сферу України як об'єкт державного управління, виявити закономірності її розвитку, а також розглянути динаміку розвитку законодавства в цій галузі (*розділ 1, підрозділ 2.1, розділ 3*). Порівняльно-правовий метод використано під час огляду й вивчення юридичної літератури, основних наукових підходів щодо вирішення поставлених завдань дослідження й аналізу вітчизняного законодавства у процесі з'ясування його співвідношення з аналогічними нормами зарубіжного законодавства (*підрозділи 1.3, 2.3, 2.4, розділ 3*).

З використанням формально-юридичного методу проаналізовано норми чинного законодавства, які регулюють правовідносини у туристичній сфері та внесені відповідні пропозиції щодо їх оновлення та удосконалення (*підрозділи 2.3, розділ 3*). Структурно-логічний метод застосовувався для з'ясування основних принципів і пріоритетів державної туристичної політики як складової загальнодержавної політики України, а також виокремлення особливостей формування регіональної туристичної політики (*підрозділи 2.3, 2.4*).

Методи класифікації та групування використовувалися для диференціації основних принципів і пріоритетів державної туристичної політики як складової загальнодержавної політики України, а також створення групи принципів та векторів зазначеної політики (*розділ 2*). Логіко-семантичний метод та метод наукової абстракції був використаний для визначення категоріально-змістових передумов дослідження адміністративно-правових засад державного управління туристичною сферою України (*підрозділи 1.1, 1.2, 2.1*). Вищезазначені методи у взаємозв'язку із загальними логічними методами і прийомами (аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія) дозволили всебічно й ефективно дослідити виявлені проблеми, розв'язання яких може бути здійснене через удосконалення норм законодавства.

Нормативну основу роботи склали Конституція України, закони України, інші нормативно-правові акти, які регулюють відносини у сфері туризму, а також законодавство зарубіжних держав у цій галузі.

Емпіричну базу дисертаційного дослідження становлять узагальнення практики застосування окремих норм законодавства України, довідкові та енциклопедичні видання, публікації в періодичних виданнях, аналіз узагальнених статистичних даних діяльності туристичної індустрії та опитування 100 турагентів Львівської, Тернопільської, Івано-Франківської та Рівненської областей.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що робота є одним із небагатьох у вітчизняній юридичній науці комплексним дослідженням адміністративно-правових засад державного управління туристичною сферою України в сучасних умовах розвитку українського суспільства та трансформації її економіки, що спрямоване на удосконалення чинного законодавства, яке регулює сферу туризму в нашій державі на основі кращих практик провідних держав світу.

Основні результати роботи, що становлять наукову новизну і практичну значущість, знаходять свій прояв у теоретичних положеннях і висновках, які виносяться на захист:

уперше:

1) з'ясовано значення туристичної сфери України для сучасного розвитку економіки держави та окреслено напрями розвитку адміністративно-правового регулювання цієї галузі з урахуванням тенденцій, зумовлених глобалізаційними та євроінтеграційними процесами;

2) подано характеристику адміністративно-правових засад розвитку туризму в Україні в контексті міжнародного туризму. Запропоновано авторську систему принципів державної політики у сфері туризму, до якої віднесено такі принципи: доступності туризму; забезпечення безпеки осіб, що займаються туризмом; міжнародного співробітництва у галузі туризму; забезпечення балансу інтересів населення регіонів (територій) України, туристів, які відвідують ці регіони (території), і суб'єктів туристичної індустрії; пріоритетної державної підтримки розвитку малого підприємництва у сфері туризму; гласності та відкритості в розробці, прийнятті та застосуванні заходів з державного управління туризмом; охорони природи, історичних і культурних цінностей держави;

3) проаналізовано чинну адміністративну процедуру ліцензування діяльності туристичних агенцій та запропоновано конкретні заходи щодо її удосконалення шляхом подальшого реформування законодавства України про туризм;

удосконалено:

4) перелік доцільних напрямів адміністративно-правового забезпечення безпеки у сфері туризму, з-поміж яких: вироблення ефективних механізмів захисту прав і законних інтересів туристів, організація надання якісних, безпечних і доступних туристичних послуг; забезпечення громадської безпеки, профілактика правопорушень, охорона навколишнього природного середовища, захист туристичної сфери від впливу природних, техногенних і соціальних загроз безпеці;

5) категоріально-змістові наповнення термінів «туризм», «туристична

діяльність», «інформаційний супровід туристичної діяльності», «туристичні послуги»:

– «туризм» – це активна діяльність фізичних осіб, пов'язана з виїздом і перебуванням за межами їх звичайного середовища на строк не більше 12 місяців з метою, не пов'язаною з отриманням доходів в місці тимчасового перебування;

– «туристична діяльність» – це підприємницька діяльність з надання послуг з формування турів, переміщення, розміщення та задоволення інших потреб туристів;

– «інформаційний супровід туристичної діяльності» – це інформаційно-комунікаційні ресурси, що використовуються в туристичній сфері для розповсюдження інформації про можливі туристичні послуги, а також ті, що дозволяють особі отримати вичерпну інформацію про місце призначення та швидке повідомлення своїх потреб і побажань постачальникам туристичного продукту;

– «туристичні послуги» – це особлива система послуг, що надаються туристам для задоволення їхніх потреб з розміщення в місцях призначення, харчування, транспортного обслуговування, надання необхідної інформації та інших послуг, що дозволяють особі зреалізувати свої права у сфері туризму;

набуло подальшого розвитку:

б) розкриття історіографії дослідження сфери туризму та окреслення теоретико-методологічних підходів до розуміння адміністративно-правових засад державного управління туристичною сферою в Україні. Вказано на значну зацікавленість науковців питаннями туризму та необхідність дослідження цієї сфери на основі комплексної методології, з огляду на її мультидисциплінарний характер;

7) виокремлення особливостей формування регіональної туристичної політики, з-поміж яких відсутність: у багатьох туристичних підприємствах стратегії розвитку на перспективу; інвестицій та відповідної інфраструктури туризму; єдиного механізму державного регулювання туристично-рекреаційного сектору; належного фінансування туристичного бізнесу, який вважається доволі ризиковим;

8) аналіз адміністративно-правового регулювання туристичної сфери України та провідних європейських держав у контексті євроінтеграційних процесів, що дало змогу запропонувати напрями удосконалення адміністративно-правових засад державного управління туристичною сферою України.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що сформульовані у роботі висновки і пропозиції можуть бути використані у:

– *науково-дослідній сфері* – як підґрунтя для подальших науково-правових досліджень адміністративно-правових засад державного управління туристичною сферою України;

– *нормотворчій діяльності* – для удосконалення законодавства, норми якого регулюють суспільні відносини в галузі туризму;

– *правозастосовній діяльності* – з метою підвищення ефективності діяльності суб'єктів реалізації державної політики у сфері туризму;

– *навчально-методичній роботі* – для підготовки навчальних посібників, підручників, методичних рекомендацій та інших документів методичного характеру з туристичного права, політики у сфері туризму та спецкурсів з нормативно-правового забезпечення туристичної галузі (*Довідка про впровадження результатів дослідження в навчальний процес НУ «Львівська політехніка» № 67-10/757 від 20.12.2018 р.*).

Особистий внесок здобувача. Всі теоретичні положення і висновки підготовлені здобувачем самостійно.

Апробація результатів дослідження. Основні ідеї положень дисертаційного дослідження були апробовані на таких науково-практичних заходах: I-й Всеукраїнській науково-практичній конференції «Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави» (м. Львів, 25 квітня 2012 р.); II-й Всеукраїнській науково-практичній конференції «Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави» (м. Львів, 12 червня 2013 р.); засіданні науково-практичного круглого столу «Адміністративне право і процес: проблеми та перспективи розвитку» (м. Львів, 29 лютого 2016 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Тенденції розвитку адміністративного права в Україні» (м. Львів, 27 квітня 2017 р.); Всеукраїнській заочній науково-практичній конференції «Адміністративне право і процес: проблеми та перспективи розвитку» (м. Львів, 30 березня 2018 р.); Міжнародній заочній науково-практичній конференції «Політичні, соціальні, економічні, психологічні та правові механізми регулювання міграційних процесів у сучасних умовах» (м. Львів, 17 травня 2018 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції для студентів та аспірантів «Сучасний стан та перспективи розвитку правової науки України в умовах сьогодення» (м. Київ, 24 жовтня 2018 р.).

Публікації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладені в 12 наукових працях, з яких: 5 наукових статей, з них – 3 наукові статті опубліковані у виданні, що включено до наукометричної бази даних, а також у 7 тезах виступів на конференціях та науково-практичних заходах.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять сім підрозділ, висновків, списку використаних джерел (217 найменувань) та додатків на 9 сторінках. Повний обсяг дисертації становить 211 сторінок, з них 176 сторінок основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

Вступ дисертації містить обґрунтування вибору теми та її актуальності, визначення зв'язку з науковими програмами, планами, темами. В ньому вказано мету, завдання, предмет, методи дослідження, розкрито наукову новизну; висвітлено теоретичну і емпіричну бази роботи, практичне значення одержаних результатів; подано відомості про їхню апробацію та впровадження.

Розділ 1 «Теоретико-методологічна основа дослідження

адміністративно-правових засад державного управління туристичною сферою України» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 1.1 «Історіографія дослідження туризму та теоретико-методологічні підходи до розуміння адміністративно-правових засад державного управління туристичною сферою в Україні» проаналізовано наукові погляди вчених і практиків на різноманітні аспекти розвитку туристичної індустрії в нашій державі та за кордоном. Вказано, що окреслене питання ставало предметом дослідження багатьох вчених різних галузей науки. Однак, більшість попередніх досліджень зосереджувалася на певних аспектах туризму, і лише обмежена кількість досліджень містить комплексний аналіз такого компонента як адміністративно-правові засади державного управління туристичною сферою та адміністративно-правове регулювання діяльності туристичної індустрії.

Наголошується на тому, що Україна має значні перспективи розвитку туристичної індустрії, але її сучасний стан не відповідає вітчизняному потенціалу туристично-рекреаційних ресурсів, низькою є її економічна ефективність. Процес активізації внутрішнього та в'їзного туризму нині уповільнюється через низку негативних чинників, до яких належать: нерозробленість нормативно-правової бази; економічна та політична нестабільність держави; обмеженість асортименту послуг, які пропонуються; відсутність комплексного бачення держави як перспективного туристичного напрямку; недосконалість інформаційного забезпечення туристичних ресурсів.

Попри те, наявний потенціал дозволяє ставити завдання ефективного відтворення людських ресурсів і генофонду нації шляхом оздоровлення, забезпечення повноцінного відпочинку громадян, шляхом перетворення туристично-рекреаційної сфери на вагоме джерело створення нових робочих місць та наповнення державного і місцевих бюджетів. Зазначені проблеми неможливо вирішити без підтримки держави, хоча туристична індустрія є специфічним і досить складним об'єктом державного управління.

У підрозділі 1.2 «Туристична сфера України як комплексний об'єкт державно-правового впливу» зазначається, що вітчизняний туристичний бізнес, що містить в своїй структурі рекреації та туризм, є невід'ємною частиною світового туристичного процесу. Туризм є одним з найбільш динамічних секторів економіки. Стрімкий розвиток туризму в розвинених країнах світу в поточні десятиліття пояснюється в основному зростанням продуктивності праці внаслідок науково-технічного прогресу, поліпшення матеріального добробуту і поліпшення їх якості життя. Туристичний бізнес стимулюється розвитком інших галузей економіки: будівництва, торгівлі, сільського господарства, споживчих товарів, комунікацій тощо.

Натомість, вказується на те, що туристична галузь України розвивається не надто стрімко, що потребує зміни туристичної стратегії, шляхом реалізації плану заходів щодо просування туристичного іміджу нашої держави. Водночас, існує нагальна потреба у прийнятті низки важливих нормативно-правових актів, спроможних надати нового імпульсу розвитку туристичної індустрії через створення туристичних кластерів, в межах яких були б визначені

пріоритетні напрями розвитку туризму. Наприклад, для оздоровчого туризму, ділового туризму, екотуризму, культурного туризму, освітніх та екстремальних видів туризму.

Вказано, що основними перешкодами на шляху розвитку індустрії туризму в Україні є: низький обсяг залучених інвестицій в туризм і нестабільність темпів їхнього зростання; недостатня привабливість туристичної галузі України для іноземних інвестицій; багаторівневий характер незадовільного стану туристичної інфраструктури; система професійної підготовки у сфері туризму та обслуговування; політичні та адміністративні аспекти розвитку туристичної індустрії; недостатньо сприятливий бізнес-клімат; невизнання туристичної діяльності як пріоритету місцевого самоврядування; недостатність фінансових ресурсів, спрямованих на розвиток внутрішнього туризму; низька якість послуг, що надаються.

У підрозділі 1.3 «Адміністративно-правові засади розвитку туризму в Україні в контексті міжнародного туризму» зазначається, що сьогодні туризм практично перетворився на самостійне міжгалузеве господарство – на індустрію. Він відіграє дуже серйозну роль в економіці багатьох держав. Туристична індустрія, якщо виходити з визначення цього поняття в законодавчих актах та роботах сучасних вчених, це сукупність необхідних об'єктів матеріальної бази туризму, які забезпечують всебічне задоволення вимог туристів при здійсненні подорожей, а також задоволення вимог організацій, що здійснюють туроператорську і турагентську діяльність і надають екскурсійні послуги і послуги гідів-перекладачів.

Констатується, що в Україні сьогодні виділяється вісім основних груп чинників, що визначають можливість реалізації різних видів туризму:

1. Політичні чинники – чинники, які активно сприяють розширенню міжнародних туристичних зв'язків, тобто, чинники внутрішньополітичної стабільності держави, яка приймає зарубіжних гостей.

2. Соціально-економічні чинники.

3. Демографічні чинники. У результаті нестабільної зміни народонаселення планети збільшується світовий туристичний потенціал, в туристичну діяльність втягуються нові людські ресурси. До них належать: чисельність, територіальний розподіл населення і його вікова структура, урбанізація.

4. Природні чинники, що характеризуються різноманітністю кліматичних, ландшафтних умов, екзотичністю флори і фауни, наявністю джерел мінеральних вод, родовищ лікувальних грязей та ін.

5. Культурно-історичні чинники відображають багатство матеріальної і духовної культури народів і включають: старовинні міста, пам'ятники архітектури; місцевості, пов'язані зі знаменними подіями історії, колекції історичних музеїв; місця археологічних розкопок і т.д.

6. Матеріально-технологічні чинники визначаються рівнем техніки і технології в галузях транспорту, будівництва, зв'язку, комунікацій; в засобах масової інформації; системі комунально-побутових служб, торгівлі та громадського харчування.

7. Екологічні та медико-біологічні чинники включають якість середовища постійного проживання та стан здоров'я населення.

8. Соціально-психологічні чинники. До них належать такі: ціннісна орієнтація; вплив традицій та наявність певних стереотипів поведінки; релігія; підвищення престижу і зростання соціального статусу індивіда; інформаційні засоби і реклама.

Розділ 2 «Адміністративно-правове підґрунтя державної політики щодо розвитку туристичної сфери України» складається з чотирьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Основні принципи та пріоритети державної туристичної політики як складової загальнодержавної політики України»* зазначається, що оскільки туристична політика є складовою державної політики, вона реалізується на всій території України, але переважно на рівні окремих регіонів з метою розв'язання соціально-економічних суперечностей між розвитком економіки регіону і туризму в ньому. Основними напрямками державної політики в галузі туризму є захист прав туристів, інтересів виробників вітчизняного туристичного продукту і підтримка внутрішнього і в'їзного (іноземного) туризму. Форми такої підтримки варіюються залежно від прямих інвестицій, спрямованих на формування туристичної інфраструктури, витрат на підготовку кадрів, наукове і рекламно-інформаційне забезпечення, просування національного туристичного продукту на світовому ринку; податкових і митних пільг, що стимулюють приплив інвестицій та ін.

Підкреслено, що туристична політика держави як система методів, способів і засобів соціально-економічного, правового, зовнішньополітичного, культурного та іншого характеру, яка здійснюється органами державної влади і безпосередньо, і опосередковано, з метою ефективного регулювання туристичної галузі базується на відповідній стратегії й тактиці.

Наголошується, що туристична політика повинна бути спрямована на регулювання таких відносин, які виникають у туристичній сфері. Це означає, що вона не тільки має охоплювати всі ті суспільні процеси, які вже виникають у туристичній сфері, а й ті, які можуть виникнути за певних умов. Туристична політика повинна бути виваженою та послідовною. Це означає, що ті рішення, які приймаються державними органами для вирішення тих чи інших питань мають, по-перше, враховувати всі попередні рішення щодо цього питання; по-друге, ґрунтуватися на вимогах законності; по-третє, бути спрямованими на реальне вирішення проблеми, та недопущення повторного її виникнення.

У підрозділі 2.2 *«Особливості формування регіональної туристичної політики»* зазначається, що одним з інструментів реалізації регіональної туристичної політики, який у сучасних умовах дозволяє сконцентрувати фінансові, матеріально-технічні, трудові й інші ресурси є регіональні програми розвитку туризму. Розвиток туризму в регіонах призведе до збільшення доходів, що надходять в регіональні і місцеві бюджети і тим самим покращить рівень життя населення. Крім того, це позитивно позначиться на зростанні попиту на продукцію місцевої промисловості, збільшенні об'єктів туризму, стану кон'юнктури у будівництві й інфраструктурі в регіоні, дозволить

вирішувати проблеми зайнятості й екології. Однак, для розвитку сфери туризму в Україні і регіонах існують й деякі перепони.

Констатується, що управління регіональним розвитком передбачає використання методів узгодження інтересів між центром і регіонами, посилення взаємозв'язку між використанням міжрегіональних і внутрішньо регіональних матеріальних ресурсів та фінансових потоків. Наявні методи впливу регіональних органів влади на економічний розвиток сформульовано як: створення сприятливих умов для розвитку ділової активності (транспорт, зв'язок, сфера туризму та рекреації, телекомунікації, регіональна ринкова інфраструктура, банки, аудит, страхування, консультації), регулювання ділової активності (зонування, правила землекористування, оподаткування, субсидії, пільги, гарантії) і прямої кооперації адміністрації регіону та бізнесу (спільні проекти, взаємодія з некомерційними організаціями: торгово-промислові палати, навчально-консультаційні центри).

У підрозділі 2.3 «Адміністративно-правове регулювання туристичної сфери України та провідних європейських держав у контексті євроінтеграційних процесів» зазначається, що ефективність розвитку туризму потребує сучасного законодавства, яке регулює однорідну групу суспільних відносин, що виникають в процесі здійснення туристичної діяльності. Йдеться про наявність певної групи нормативно-правових актів, що регламентують провадження туристичної діяльності.

Підкреслено те, що відносини, які виникають у сфері туризму, мають свій предмет (вони покликані задовольнити суспільні потреби та виконувати важливі функції в суспільстві), а тому туризм об'єктивно потребує належного правового впорядкування, що й зумовило формування в Україні законодавства про туризм як спеціального напрямку (правового інституту) в системі джерел адміністративного права. Таке спеціальне законодавство має свій специфічний об'єкт регулювання – діяльність у сфері туризму, який (об'єкт регулювання) має бути чітко окреслений за змістом, колом осіб, умовами функціонування. З огляду на це, та з метою усунення хаотичності у розробці й прийнятті законів та підзаконних нормативних актів, що регулюють питання туризму, доцільно сформулювати концепцію системи правового регулювання туризму в Україні.

Проведений аналіз державного управління туристичною сферою в низці країн (Франції, Іспанії, Великої Британії, Італії) дозволяє стверджувати, що Україні варто перейняти досвід співпраці ради з розвитку туризму із представниками приватного сектора, яка здійснюється через упровадження в організацію й облік висунутих останніми ініціатив, особливо з питань просування специфічних та екологічних туристичних продуктів.

Підкреслено, що для того аби досягнути конкурентоспроможності країни на світовому ринку, державі потрібно, насамперед, прийняти прогресивне туристичне законодавство, удосконалювати його і постійно ним керуватись. Окрім законів, у державі повинні активно діяти інститути з туризму, проводитись якісна підготовка кадрів, що відповідає би попиту сьогодення у туристичній сфері, створюватись і розвиватись міжнародні і внутрішні проекти з туризму. Важливим чинником, що сприяє розвитку туризму, є його

фінансування з боку держави, а також залучення фінансів інвесторів у цю галузь.

У підрозділі 2.4 «Адміністративно-правові аспекти забезпечення безпеки у сфері туризму» зазначається, що сьогодні в Україні туризм розглядається не тільки як подорожі окремих громадян, а як складний міжгалузевий об'єкт державно-правового впливу. Натомість, туристичні поїздки доволі часто супроводжуються і негативними моментами, що свідчать про необхідність звернути більш прискіпливу увагу на забезпечення безпеки туризму в силу збільшення загроз, які мають і внутрішнє, і зовнішнє походження.

З-поміж найбільш розповсюджених ризиків у сфері туризму, на які повинні зважати і самі туристи, і суб'єкти, що здійснюють туристичну діяльність, виокремлено такі: 1) *небезпека отримання травм*, що може виникнути в результаті різних непередбачених ситуацій, а також необережних дій під час відпочинку і переміщення туристів; 2) *небезпека терористичних актів*, яка сьогодні набула надзвичайно непередбачуваних і непрогнозованих відтінків і найжахливіше те, що упродовж останніх десятиліть цьому негативному явищу піддалась низка розвинутих держав; 3) *політична нестабільність*, яка може проявлятися у певних країнах по-різному, а саме це країни, які перебувають у стані військового конфлікту, або де існують райони широкомасштабних бойових дій, в яких діють терористичні угруповання, де існує внутрішньополітична нестабільність; 4) *небезпека інфекційних захворювань* є особливо поширеними ризиками для туристів; 5) *вплив навколишнього середовища*, ризики, які зумовлені температурними показниками, різкими перепадами тиску, рівнем вологості тощо; 6) *небезпека пожеж*, які можуть створити реальну загрозу не лише здоров'ю, а й життю для туристів; 7) *біологічні чинники*, що викликаються зокрема патогенними мікроорганізмами, отруйними рослинами і тваринами; 8) *психічні та фізіологічні чинники*, пов'язані з фізичним, психічним і нервовим навантаженням туристів, які можуть виникати від перевтоми пересування та перебування в незнайомих місцях; 9) *небезпечний рівень ультрафіолетового і радіологічного випромінювання*, врахування якого надзвичайно важливе у туристичних подорожах, а також інформування туристів про можливість виникнення таких небезпек; 10) *запиленість і загазованість*, що перевищує допустимі норми, у цьому випадку необхідно дотримуватись існуючих стандартів, що встановлені відповідними нормативами.

У Розділі 3 «Удосконалення адміністративно-правових засад державного управління туристичною сферою України», зазначається, що туризм є прибутковою галуззю світової економіки, яка динамічно розвивається та позитивно впливає на розвиток економіки держави. Україна має значні ресурси для розвитку туризму, проте кожен регіон володіє своєю туристичною специфікою, а також відводить цьому неоднакову роль у державних програмах свого розвитку.

Наголошується, що законодавчі напрями регулювання сфери туризму полягають у розробці та прийнятті ефективної нормативно-правової бази, що міститиме норми щодо організації діяльності туристичних підприємств,

механізмів їх об'єднання шляхом налагодження партнерських відносин. Так, необхідно вдосконалити існуючі процедури ліцензування, сертифікації й стандартизації туристичних послуг, оскільки вони є недостатньо прозорими та об'єктивними, характеризуються наявністю певних обмежень і умовностей, не відповідають міжнародним нормам. Крім цього, необхідно розробити чіткі та прозорі механізми формування фондів, розподілу коштів, встановлення відносин паритетності між регіонами, містами й навіть окремими суб'єктами галузі туризму. Пріоритетність і надання певних пільг мають бути забезпечені тим проектам і програмам, що передбачають витрачання цільових коштів на пропозицію послуг у напрямках в'їзного туризму й перспективних видів туризму (сільського, зеленого, екологічного, культурного, спортивного, екстремального, соціального тощо), відновлення та розбудову туристичної інфраструктури на периферійних територіях.

Підкреслено, що основною передумовою розвитку сфери туризму є підтримка державою внутрішнього і в'їзного туризму як основних напрямів залучення коштів до державного бюджету, в тому числі валютних. Однак активізація цих видів туризму є можливою лише за рахунок здійснення активної інформаційної підтримки України, окремих її туристичних регіонів і дестинацій, популяризації їх на національному і світовому ринках. Особливої актуальності набуває необхідність розробки централізованої державної рекламної програми, спрямованої на проведення та активну участь у роботі регулярних міжнародних і національних виставок та конференцій, розміщення інформаційних стендів, активізацію видавничої й поліграфічної діяльності.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи викладене у дисертаційному дослідженні, можемо констатувати, що в науці адміністративного права залишаються недостатньо вивченими концептуальні та методологічні питання щодо адміністративно-правових засад державного управління туристичною сферою України, які вкрай необхідні для розв'язання цілого комплексу проблем у цій сфері.

Дисертаційне дослідження визначається сучасною постановкою завдання, виявленням і дослідженням нових ідей та тенденцій розвитку відносин у сфері туризму України та напрямів удосконалення законодавства в цій галузі. У роботі враховані положення чинного національного законодавства, міжнародні правові стандарти, що так чи інакше стосуються теми дослідження, піддано всесторонньому аналізу теоретичний та практичний матеріал, що стосується сфери дослідження. Це сприяло обґрунтуванню та вирішенню кола завдань, які мають важливе наукове і прикладне значення. У результаті автором сформульовано низку висновків, пропозицій та рекомендацій, що полягають у такому:

1. Констатовано, що сфері туризму в Україні ще не приділено належної уваги. Про це свідчить аналіз стану вітчизняного туристичного ринку, законодавчої бази, що регулює відносини у цій сфері, і, що найголовніше, рейтинг країн світу за Індексом конкурентоспроможності у сфері подорожей та туризму, який публікується Всесвітнім економічним форумом, де Україні

відведене доволі низькі позиції.

Для належного розвитку туристичної галузі в Україні нагальним є вирішення низки питань, з-поміж яких: збільшення обсягу залучених інвестицій в туризм і прискорення темпів їхнього зростання; створення привабливості туристичної галузі держави для іноземних інвестицій; покращення стану туристичної інфраструктури; підвищення якості професійної підготовки у сфері туризму та обслуговування; поліпшення бізнес-клімату; надання пріоритетності розвитку туристичної діяльності органами місцевого самоврядування; спрямування фінансових ресурсів на розвиток внутрішнього туризму; підвищення рівня якості, послуг, що надаються в туристичній сфері. Тому для підвищення ефективності роботи туристичної сфери, як вагової ланки економіки необхідно регулювати цей процес і на загальнонаціональному рівні, і в регіонах.

2. Зауважено, що розвиток туризму все більш наполегливо вимагає наукових досліджень з метою визначення найкращих практик, які можуть допомогти вітчизняній індустрії туризму у впровадженні всеохоплюючої стратегії сталого туризму. З цією метою в Україні створюються наукові підрозділи (лабораторії, відділи і навіть інститути туризму), які розробляють різні аспекти розвитку такої галузі економіки, як туризм. З-поміж таких досліджень чітко виділено два основних напрями: прикладні дослідження (оцінка попиту з метою виявити можливості залучення туристів у певний район, порівняльна оцінка туристичних ресурсів, розробка проєктів комплексного розвитку окремих районів туризму тощо); теоретичні (загальний аналіз проблем і перспектив розвитку індустрії туризму, адміністративно-правове регулювання, аналіз географії туристичних потоків і чинників, що визначають їх інтенсивність, методологія оцінки ресурсів, попиту і ефективності капітальних вкладень).

3. Підкреслено, що туризм все більше набирає всіх ознак самостійної галузі національної економіки як соціально-економічне явище. Підтвердженням тому є те, що його суб'єктами є досить однорідні за призначенням і технологією виробництва товарів та послуг організації (готелі, туристичні бази відпочинку, фірми, транспорт, зв'язок тощо). По-друге, варто зазначити те, що поступово вдосконалюється система управління туризмом. І по-третє, незважаючи на значну диверсифікацію в туристичній індустрії, створюється однорідна за цільовим призначенням продукція.

4. Зазначено, що вітчизняний туристичний бізнес, який складається з рекреації й туризму, є невід'ємною частиною світового туристичного процесу. Попри всі політичні та соціально-економічні негаразди останніх років індустрія туризму стала тією галуззю народного господарства України, яка до економічної кризи з року в рік, без залучення державних дотацій, мала стабільну тенденцію збільшення обсягів виробництва туристичного продукту. До сфери туризму входить безліч суміжних галузей економіки (транспорт, зв'язок, харчування тощо), тому очевидною є проблема узгодження їхнього злагодженого функціонування, якого можливо досягти виключно шляхом ефективного державного регулювання та управління.

5. Наголошено на тому, що важливість розвитку туризму для національної і регіональної економіки визначає його державне регулювання. Державне регулювання ринку – втручання держави у функціонування ринкових механізмів, вплив на економіку шляхом адміністративних, економічних та інших методів. Воно охоплює закони, формальні й неформальні розпорядження і допоміжні правила, що встановлюються державою, а також недержавними організаціями або організаціями саморегулювання, яким держава делегувала регуляторні повноваження.

В адміністративно-правовій науці державне регулювання трактується як здійснення державою комплексних заходів (організаційних, правових, економічних тощо) у сфері соціальних, економічних, політичних, духовних та інших процесів з метою їх упорядкування, встановлення загальних правил і норм суспільної поведінки, а також запобігання негативним явищам у суспільстві.

6. Підкреслено, що головною метою державного регулювання в туристичній індустрії є: 1) створення конкурентоспроможного та високоефективного туристично-рекреаційного комплексу, спроможного забезпечити задоволення потреб вітчизняних і закордонних громадян у туристичних послугах, здійснити вагомий внесок у розвиток економіки держави і регіону за рахунок збільшення кількості робочих місць, податкових надходжень до бюджету; Оскільки зайнятість у галузях промисловості, тобто, у виробництві, продовжує знижуватися, сфера послуг, включаючи підприємства, що обслуговують туристів, повинна зайняти відповідний простір, надаючи нові робочі місця; 2) підвищення ефективності використання потенціалу туристично-рекреаційного комплексу України в контексті побудови соціально орієнтованої економіки. Тоді туризм зможе зайняти центральне місце не тільки для оздоровлення туристичної індустрії, але й для економіки загалом.

7. Наголошено, що для України, яка обрала європейський вектор розвитку, необхідно запровадити модель управління, притаманну таким розвинутим європейським державам, як Франція, Іспанія, Великобританія, Італія, яка полягає у тому, що питання розвитку туризму в державі вирішуються на рівні відповідного галузевого підрозділу певного багатогалузевого міністерства. При цьому підрозділ такого міністерства, що відповідає за розвиток туризму в державі, реалізує свою діяльність у двох напрямках: вирішує або регламентує загальні питання державного регулювання (розробка нормативно-правової бази, координація діяльності регіональної представницької й виконавчої влади, міжнародне співробітництво на міждержавному рівні, збирання й обробка статистичної інформації тощо) та спрямовує й координує маркетингову діяльність (участь у виставках і міжнародних об'єднаннях у туристичній сфері, управління туристичними представництвами своєї держави за кордоном тощо).

8. Зроблено висновок, що індустрія туризму – це система продуктивних підприємств та урядових організацій, які обслуговують туристів, які перебувають далеко від дому. Ці організації включають ресторани, готелі, мотелі та курорти; всі аспекти транспортування, включаючи оренду

автомобілів, туристичних агентств і бензинових сервісних станцій; національні та державні парки або зони відпочинку; різні приватні атракціони та ін. Туристична промисловість також включає ті організації, які підтримують роздрібну діяльність цих фірм, включаючи рекламні компанії, публікації, виробників транспортного обладнання, а також агенції з досліджень і розвитку подорожей.

9. Підкреслено, що одним з інструментів реалізації регіональної туристичної політики, який у сучасних умовах дозволяє сконцентрувати фінансові, матеріально-технічні, трудові й інші ресурси є регіональні програми розвитку туризму. Розвиток туризму в регіонах призведе до збільшення доходів, що надходять в регіональні і місцеві бюджети і тим самим покращить рівень життя населення. З правової точки зору, це ті заходи, які допоможуть покращити навколишнє природне середовище регіонів і гарантують, що туризм приноситиме оптимальну екологічну обстановку. Однак, не можна заперечувати той факт, що всі сектори туризму все частіше реагують на проблеми екологічного туризму, тому екологічно чистий туризм, особливо необхідно підтримувати, з огляду на ту кількість туристів, що продовжує зростати. Безперечно, туризм і навколишнє середовище постійно взаємодіють. Туризм впливає на навколишнє середовище, а якість навколишнього середовища, відповідно, впливає на туризм.

10. Наголошено на тому, що ХХІ століття принесло нові хвилі в розвиток економіки загалом, та її складову – туризм, якими стали інформаційно-комунікаційні технології, що розширюють технологічні можливості розвитку туризму, але зумовлюють потребу введення нових вимог, розробку нових можливостей, навичок і знань. Особливий вплив на впровадження ІКТ у сферу туризму справляє глобалізація, яка визначила нові ландшафти зростання туризму з появою нового туристичного профілю. Ця нова панорама передбачає управління туризмом з глобальним підходом, а корпорації структуровані в мережах, де керівництво стикається з двома конкретними аспектами попиту та пропозиції.

11. Запропоновано відповідні пропозиції щодо зміни та доповнення норм чинного законодавства, зокрема, до Законів України «Про туризм», «Про курорти», «Про захист прав споживачів», «Про ліцензування видів господарської діяльності». Обґрунтовано доцільність прийняття Державної програми прискореного промислового інноваційного розвитку України.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Чорненький В. В. Адміністративно-правове регулювання та державне управління туристичною сферою України. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія. Юридичні науки. 2016. № 845. С. 183–187. (наукометрична база *Index Copernicus*)

2. Чорненький В. В. Адміністративно-правове регулювання сфери туризму: сучасний стан та перспективи розвитку. *Наукові записки Львівського*

університету бізнесу і права. Зб. наук. праць з економічних та юридичних наук. 2018. Вип. 20. С. 207–210.

3. Чорненький В. В. Окремі аспекти адміністративно-правового регулювання сфери туризму. *International Journal of «Supremance of Law»*. 2018. № 4. С. 197–202. (Молдова).

4. Чорненький В. В. Забезпечення безпеки у сфері туризму: адміністративно-правовий вимір. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія. Юридичні науки. 2018. № 902. С. 93–98. (наукометрична база *Index Copernicus*)

5. Чорненький В. В. Сучасний стан адміністративно-правового регулювання вітчизняної туристичної галузі. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія. Юридичні науки. 2018. № 4. С. 134–140. (наукометрична база *Index Copernicus*)

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Чорненький В. В. Аналіз принципів оподаткування в зарубіжних податкових системах. *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави*: матеріали тез учасників I Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, 25 квітня 2012 р.). Львів, 2012. С. 206–210.

7. Чорненький В. В. Податкова політика крізь призму економічної політики. *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави*: збірник тез учасників II Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 12 червня 2013 р.). Львів, 2013. С. 156–157.

8. Чорненький В. Адміністративно-правове регулювання розвитку туристичної сфери. *Адміністративне право і процес: проблеми та перспективи розвитку*: збірник тез доповідей науково-практичного круглого столу (м. Львів, 29 лютого 2016 р.) [у 2-х ч.]. Київ: ПП «Леся», 2016. Ч. 2. С. 91–95.

9. Чорненький В. Поняття та зміст туризму як складної галузі економіки. *Тенденції розвитку адміністративного права в Україні*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, 27 квітня 2017 р.) [у 2-х ч.]. Київ: МП «Леся», 2017. Ч. 2. С. 111–113.

10. Чорненький В. Проблеми адміністративно-правового регулювання регіонального туризму. *Адміністративне право і процес: проблеми та перспективи розвитку*: матеріали Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (м. Львів, 30 березня 2018 р.) [у 2-х ч.]. Київ: МП «Леся», 2017. Ч. 2. С. 54–56.

11. Чорненький В. Туризм та міграція: адміністративно-правове забезпечення. *Політичні, соціальні, економічні, психологічні та правові механізми регулювання міграційних процесів у сучасних умовах*: матеріали Міжнародної заочної науково-практичної конференції (м. Львів, 17 травня 2018 р.). Київ: МП «Леся», 2018. С. 81–83.

12. Чорненький В. Чинники, що стримують розвиток сфери туризму в Україні. *Сучасний стан та перспективи розвитку правової науки України в умовах сьогодення*: тези Всеукраїнської науково-практичної конференції для студентів та аспірантів (м. Київ, 24 жовтня 2018 р.). К.: ДУІТ, 2018. С. 436–439.

АНОТАЦІЯ

Чорненький В.В. Адміністративно-правові засади державного управління туристичною сферою України. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, Хмельницький, 2019.

На підставі дисертаційного дослідження обґрунтовано адміністративно-правові засади державного управління туристичною сферою України. Розкрито теоретико-методологічну основу дослідження адміністративно-правових засад державного управління туристичною сферою України. Розглянуто туристичну сферу України як об'єкт державного управління, зроблено оцінку сучасного стану вітчизняної туристичної галузі, визначено форми і методи державного регулювання туристичною галуззю України.

Проаналізовано основні принципи та пріоритети державної політичної політики як складової загальнодержавної політики України. Розкрито особливості формування регіональної туристичної політики, зроблено аналіз адміністративно-правового регулювання туристичної сфери.

З'ясовано сутність та подано структуру і принципи дії механізмів державного регулювання туристичною сферою на національному та регіональному рівнях. Окреслено шляхи удосконалення організаційно-правових механізмів державного регулювання туристичною сферою. Проаналізовано зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання сфери туризму та можливості його застосування в Україні.

Ключові слова: туризм, туристична сфера, адміністративно-правові засади, управління в галузі туризму, адміністративно-правове регулювання туризму, політика у сфері туризму, регіональний розвиток туристичної галузі.

АННОТАЦИЯ

Чорненький В.В. Административно-правовые основы государственного управления туристической сферой Украины. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 «Административное право и процесс; финансовое право, информационное право». – Хмельницкий университет управления и права имени Леонида Юзькова, Хмельницкий, 2019.

На основании диссертационного исследования обоснованно административно-правовые основы государственного управления туристической сферой Украины. Раскрыты теоретико-методологическую основу исследования административно-правовых основ государственного управления туристической сферой Украины. Рассмотрены туристическую сферу Украины как объект государственного управления, произведена оценка современного состояния отечественной туристической отрасли, определены формы и методы государственного регулирования туристической отраслью

Украины.

Проанализированы основные принципы и приоритеты государственной политической политики как составляющей общегосударственной политики Украины. Раскрыты особенности формирования региональной туристической политики, сделан анализ административно-правового регулирования туристической сферы.

Выяснено сущность и представлены структуру и принципы действия механизмов государственного регулирования туристической сферы на национальном и региональном уровнях. Определены пути совершенствования организационно-правовых механизмов государственного регулирования туристической сферы. Проанализирован зарубежный опыт административно-правового регулирования сферы туризма и возможности его применения в Украине.

Ключевые слова: туризм, туристическая сфера, административно-правовые основы, управление в сфере туризма, административно-правовое регулирование туризма, политика в сфере туризма, региональное развитие туристической отрасли.

SUMMARY

Chornenky V.V. Administrative and legal basis of state management of the tourist sphere of Ukraine. – as a manuscript.

Thesis for the degree of candidate of legal sciences in the specialty 12.00.07 «Administrative law and process; financial law, information law». – Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law, Khmelnytskyi, 2019.

On the basis of the dissertation research, the administrative and legal foundations of the public administration of the tourist sphere of Ukraine are justified. The theoretical and methodological basis for the study of the administrative and legal foundations of the state administration of the tourist sphere of Ukraine is disclosed. Considered the tourist sphere of Ukraine as an object of public administration, assessed the current state of the domestic tourism industry, determined the forms and methods of state regulation of the tourism industry of Ukraine.

The main principles and priorities of the state political policy as a component of the national policy of Ukraine are analyzed. The features of the formation of regional tourism policy are revealed, the analysis of administrative and legal regulation of the tourism sector is made.

The essence and structure of the mechanisms of state regulation of the tourism sector at the national and regional levels are clarified. The ways to improve the organizational and legal mechanisms of state regulation of the tourism sector have been identified. Analyzed foreign experience of administrative and legal regulation of tourism and the possibility of its use in Ukraine.

Keywords: tourism, tourism, administrative and legal framework, management in tourism, administrative and legal regulation of tourism, tourism policy, regional development of the tourism industry.

Підписано до друку __.07.2019. Зам. № __
Обсяг 0,9 друк. арк. формат 60х90/16. Наклад – 100 прим.

Надруковано у ТОВ «Хмельницький ЦНТІ»
29000, м. Хмельницький, вул. Свободи, 36
Тел. : (0382) 65-50-96